

Temeljna načela občanske znanosti in možnosti financiranja projektov

Alina SCHWARZ, Center za občansko znanost, Dunaj

dr. Daniel DÖRLER, Univerza za naravne vire in znanosti o življenju, Dunaj

mag. Miro PUŠNIK, Centralna tehniška knjižnica Univerze v Ljubljani

Mitja V. ISKRIĆ, Centralna tehniška knjižnica Univerze v Ljubljani

Ljubljana in online, Centralna tehniška knjižnica Univerze v Ljubljani,

Predstavitev za konzorcijske partnerje in širšo javnost, 13. 2. 2025

Vsebina predstavitve

1. Temeljna načela občanske znanosti
2. Politike in financiranje projektov občanske znanosti v ERA
3. Javni razpis za (so)financiranje izvajanja aktivnosti občanske znanosti ARIS (2024)
4. Financiranje občanskih raziskav v Avstriji (projekti Sparkling in Sparkling 2.0)

Temeljna načela občanske znanosti

Občanska znanost

Občanska znanost (ang. Citizen Science) predstavlja koncept znanstvenoraziskovalnega dela, pri katerem so na različne načine, z različnih vidikov in v različnih oblikah v raziskave vključeni neprofesionalni raziskovalci.

Občanski raziskovalci lahko delujejo v vseh fazah raziskave.

Da projekte občanske znanosti lahko štejemo kot raziskovalne projekte, moramo pri izvajanju le-teh spoštovati temeljna načela znanstvenoraziskovalnega dela.

Občanska znanost, državljanska znanost, ljubiteljska znanost...

Mlinar, Zdravko (2021). [Kaj nam prinašata koncept in gibanje občanska znanost/Citizen Science?: uveljavljanje raziskovanja kot sestavine vsakdanjega življenja](#). Časopis za kritiko znanosti, 2021, letnik 49, št. 282, str. 23-63.

10 načel občanske znanosti

European Science Association (ECSA) je leta 2015 sprejela 10 načel skupnostne znanosti. Ta načela je podprla tudi organizacija Science Europe, ki je s tem potrdila kredibilnost načel ter tudi občanske znanosti kot legitimnega procesa znanstvenoraziskovalne dejavnosti.

[Povzetek načel](#)

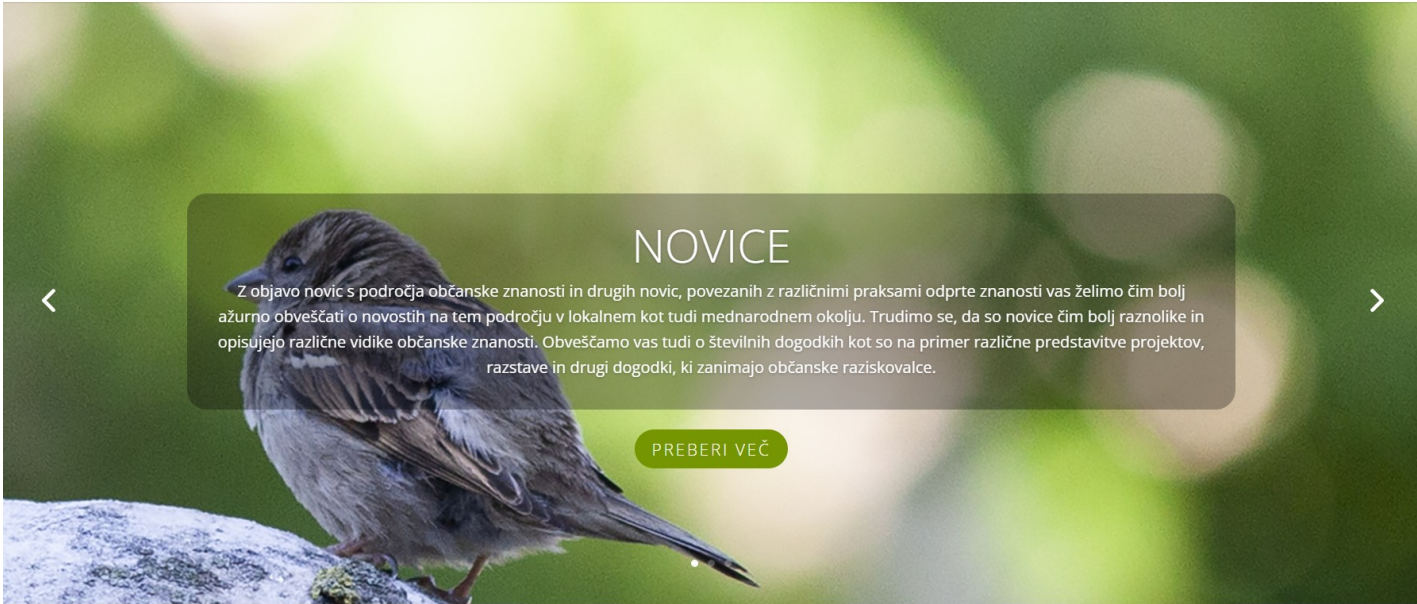
Mreža občanske znanosti v Sloveniji

<http://citizenscience.si>

obcanskaznanost@ctk.uni-lj.si f t

CITIZENSCIENCE.SI
Mreža občanske znanosti v Sloveniji

OBČANSKA ZNANOST ▾ AKTIVNOSTI ▾ MREŽA ▾ DIGITALNA KNJIŽNICA ▾ KONTAKTI 🔍

NOVICE

Z objavo novic s področja občanske znanosti in drugih novic, povezanih z različnimi praksami odprte znanosti vas želimo čim bolj ažurno obveščati o novostih na tem področju v lokalnem kot tudi mednarodnem okolju. Trudimo se, da so novice čim bolj raznolike in opisujejo različne vidike občanske znanosti. Obveščamo vas tudi o številnih dogodkih kot so na primer različne predstavitve projektov, razstave in drugi dogodki, ki zanimajo občanske raziskovalce.

PREBERI VEČ

PROJEKTI

Oglejte si katalog projektov v Sloveniji, trenutno aktivnih in že zaključenih. Seznanite se z možnostjo

DOGODKI in PREDSTAVITVE

V vaši okolici so pogosto številne predstavitve različnih projektov in drugi dogodki, povezani z občanskim

KATALOG INFRASTRUKTUR

Občanski raziskovalci pri svojem delu potrebujejo tudi infrastrukturo. V Sloveniji obstaja bogata

Politike in financiranje projektov občanske znanosti v ERA

Občanska znanost kot javna politika v ERA

2001: [akcijski načrt Science and Society](#), ki je spodbudil tesnejše povezovanje akademske in širše skupnosti v Evropski uniji.

2002: [podprogram Structuring the ERA: Science and Society](#) v okviru 6. okvirnega programa (FP6) s proračunom 88 milijonov evrov, ki predstavlja prvo ciljno finančno spodbudo občanske znanosti v evropskem merilu.

2007: [Science in Society \(SiS\)](#) okviru 7. okvirnega programa (FP7) s proračunom 280 milijonov evrov. Poglavitni cilj je bil spodbujati sodelovanje javnosti in zagotavljati trajen dvosmerni dialog med znanostjo in civilno družbo. Njegov proračun se je skoraj potrojil, in sicer na 280 milijonov evrov, financiral pa je 183 projektov.

2014: Obzorje 2020, program [Science with and for Society \(SwafS\)](#). SwafS je bil podprt s proračunom, ki je znašal 462 milijona EUR, finančno pa je podprl okoli 200 projektov občanske znanosti.

Občanska znanost kot javna politika v ERA

Odprta znanost je ena od prioritet Evropske komisije in standardni način dela v okviru njenih programov za financiranje raziskav in inovacij. Politika odprte znanosti v Evropski uniji obsega [osem stebrov](#). Osmi steber politike EU na področju znanosti je občanska znanost.

Reforma ERA 2020 – 2022:

- hitro in odprto deljenje rezultatov raziskav
- družbeno angažirana znanost

Skupna politika ERA nadalje definira [20 konkretnih ukrepov](#), ki so v obdobju 2022–2024 prispevali k uresničevanju ciljev, določenih v [Paktu za raziskave in inovacije v Evropi](#).

Ukrep 14: približanje znanosti občanom.

Obzorje Evropa

Zanimivi projekti, financirani v okviru programa Obzorje Evropa:

[INCREASE](#) - pospeševanje znanja o ohranjanju semen z opolnomočenjem civilne družbe in državljanov, zlasti s podeželja.

[CoAct for Mental Health](#) - uporaba digitalnih tehnologij za razvoj prilagojenega pristopa in izboljšanje kakovosti življenja za ljudi, ki se soočajo s težavami v duševnem zdravju.

[SeaPaCS_Participatory Citizen Science against Marine Pollution](#) - mobilizira prostovoljce v zbiranju podatkov, pripravi in souporabi podatkov o bioloških posledicah onesnaževanja morja s plastiko in pri pripravi načrta za trajnostne prakse, ki temeljijo na intervjujev z ribiči in mornarji.

Obzorje Evropa

Financiranje

Laying the groundwork towards Europe-wide citizen science campaigns (2022 – 2023)
skupaj 3.000.000€

IMPETUS accelerator (vsako leto 2023-2025): 10.000 – 20.000€ na projekt

European Union Prize for citizen science: 60.000€ in 2x20.000€

[Tekoči evropski in slovenski razpisi](#) so zbrani tudi na Mreži občanske znanosti.

ARIS

ARIS je objavil **Javni razpis za (so)financiranje izvajanja aktivnosti občanske znanosti v letu 2024 (financiranje v letih 2025 in 2026) – že zaključen**

Maksimalno (so)financiranje posameznega projekta izvajanja občanske znanosti je 30.000 EUR. Okvirna višina sredstev javnega razpisa v obdobju 2025-2026 znaša predvidoma 560.000,00 EUR.

Cilj javnega razpisa je vključevanje javnosti (občanov raziskovalcev) v znanstvenoraziskovalno delo pod vodstvom raziskovalcev in spodbujanje zanimanja javnosti za znanost, inovacije in tehnologijo. S tem se bo znanost približala javnosti in (političnim) odločevalcem ter učinkoviteje prispevala k razvoju družbe, javnosti pa bo omogočeno spoznavanje in boljše razumevanje znanstvenih odkritij ter vloge znanosti in pomena inovacij za dobrobit človeštva...

ARIS

Na javni razpis so se lahko prijavile raziskovalne organizacije, vpisane v evidenco izvajalcev znanstvenoraziskovalne dejavnosti.

Prijavitelji morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- prijavitelj izvaja s strani ARIS (so)financirani temeljni ali aplikativni raziskovalni projekt (v nadaljevanju: potekajoči raziskovalni projekt),
- vodja projekta izvajanja občanske znanosti je vodja potekajočega raziskovalnega projekta,
- ob oddaji prijave na javni razpis mora potekajoč raziskovalni projekt trajati še najmanj 18 mesecev,
- prijavitelj za izvedbo projekta izvajanja občanske znanosti ni (so)financiran iz drugih finančnih instrumentov,
- predlagani projekt izvajanja občanske znanosti je okvirno načrtovan v trajanju 12 mesecev, vendar ne manj kot 10 in ne več kot 15 mesecev.

Centralna tehniška knjižnica Univerze v Ljubljani
Central Technical Library at the University of Ljubljana
Trg republike 3, SI-1000 Ljubljana
Slovenija / Slovenia

Hvala za pozornost!

Univerza v Ljubljani

